

WIADOMOŚCI

POLSKIEGO KOMITETU NORMALIZACYJNEGO

BULLETIN DE LA COMMISSION POLONAISE DE STANDARDISATION

T R E Ś Ć:

W sprawie polskich norm cementu portlandzkiego, (dok.) nap. L. Karasiński.
 Protokoły posiedzeń Komisji P.-K. N.

WARSZAWA

26 STYCZNIA

1927 r.

S O M M A I R E:

Sur les normes polonaises du ciment portland de qualité supérieure, (suite et fin) par M. L. Karasiński.
 Comptes rendus des séances des Commissions.

W sprawie polskich norm cementu portlandzkiego.)*

Napisal L. Karasiński.

II. Próby fizyczne przedniego cementu portlandzkiego ustalają:

1° Warunki wiązania zapomocą przyrządu Vicat'a. Drażek opadowy tego przyrządu, oparty luźno na wsporniku ślimakowym, winien opadać bez wyraźnego tarcia o przewodnicę, — należy przeto ustawić go pionowo, a nadto zawczasu usuwać wszelkie zanieczyszczenia przewodnicy ślimaka oraz przekładni z korbką, która służy do nastawiania drażka i umożliwia płynne opadanie drażka z trzonem lub igłą. Trzon Vicat'a, cylindryczny, o przekroju kołowym, winien mieć płaskie denko z ostrymi kantami, prostopadłe do osi podłużnej trzona. Tałką samą budowę winna mieć igła Vicat'a. Kołowy przekrój trzona wynosi 1 cm², igły — 1 mm². Waga trzona wraz z drażkiem lub igłą wynosić ma ściśle 300 g, należy przeto po założeniu igły dodać górny dodatkowy ciężarek, stanowiący nadwagę wyrównawczą, ze względu na różnicę wag igły i trzona. Po ustawieniu przyrządu Vicat'a, należy założyć trzon, poczem na grubej płaskiej płytce szklanej ustawić pierścień Vicat'a, ebonitowy, cztery cm wysoki, o ściankach wewnętrznych prawie pionowych. W ciągu trzech minut rozmieszać dokładnie 300 g cementu z pewną ilością wody, mierzoną w odsetkach wagi cementu, zaczynem tym wypełnić pierścień, peche-rzając powietrza usunąć z zaczynu, zlekka potrząsając płytką, poczem zebrać strychulcem nadmiar zaczynu i pierścień wraz z płytką ustawić na dolnej płaszczyźnie przyrządu Vicat'a. Kręcąc zwolna korbką, ostrożnie wprowadzić w dotyk płaskie denko trzona z górną powierzchnią zaczynu, a następnie — ciągle zwolna kręcąc korbką — umożliwić zanurzenie się trzona w zaczyn. Właściwej ilości wody odpowiada swobodne zanurzenie się trzona do poziomu 6 mm ponad płytkę szklaną, stanowiącą dno zaczynu. W razie płytszego zanurzenia się trzona, próbkę należy ponowić z większą ilością wody, w razie głębszego — z mniejszą. Dla uniknięcia możliwych pomyłek, należy zgóry dla każdej płytki wyznaczyć na skali przyrządu położenie wskazówki, odpowiadające dotykowi denka trzona do płytki. Właściwej ilości wody w zaczynie odpowiada zanurzenie się trzona o sześć po-

działek wyżej, które z łatwością odczytać można na skali, po ustaleniu podziałki, przynależnej pełnemu opadowi trzona.

Właściwa ilość wody ujawnia się w orzeczeniu w odsetkach wagi owych 300 g cementu, użytego do próby, wyznacza się zatem jako trzecia część wagi wody.

Po ustaleniu właściwej ilości wody — zrobić właściwy zaczyn, wypełnić nim (jak wyżej) pierścień, ustawić wraz z płytką na przyrządzie Vicat'a, założyć igłę z ciężarkiem wyrównawczym, poczem w odstępach zrazu kilkuminutowych, a następnie krótszych lub dłuższych, stosownie do przebiegu zjawisk, wprowadzić w dotyk płaskie denko igły z górną powierzchnią zaczynu. Po ustaleniu dotyku, zwolna kręcić korbką, aby igła mogła zanurzać się swobodnie. Po każdym zanurzeniu, płytkę należy nieco posunąć, aby igła trafiała coraz to w inne miejsce. Całkowite zanurzenie, czyli dotyk denka igły do płytki, stanowiącej dno zaczynu — należy sprawdzać na skali, wyznaczwszy zgóry dla danej płytki zerowe położenie wskazówki. Początek wiązania wyznacza się całkowitą liczbą minut, liczonych od chwili dodania właściwej ilości wody do chwili swobodnego zamurzenia się igły na poziom jednego mm ponad płytkę, stanowiącą dno zaczynu. Koniec wiązania stanowi całkowita liczba minut od chwili dodania właściwej ilości wody, aż do chwili, gdy igła zostawi na górnej powierzchni zaczynu tylko ślad ledwo dostrzegalny.

2° Stałość objętości przedniego cementu portlandzkiego. Ugnieść kulę średnicy mniej więcej 4 cm z cementu, zaczynionego właściwą ilością wody, ułożyć na grubszej płytce szklanej i zlekka potrząsać, aby rozlała się w placek wypukły, średnicy mniej więcej 10 cm. Placek wraz z płytką ustawić na drewnianych podstawkach tuż ponad cienką warstwą wody na dnie płaskiej skrzynki zamkniętej, wyłożonej na ściankach i pokrywie od wewnątrz wojłokiem niezbyt grubym, zwilżonym wodą. Po upływie doby, placek wraz z płytką wyjąć ze skrzyni i niezwłocznie poddać działaniu pary wodnej, stawiając płytkę na podstawkach ponad powierzchnią spokojnie wrzącej wody w odpowiednim naczyńiu, lekko pokrytym. Ta kąpiel parowa ma trwać trzy godziny, przez cały ten czas baczność należy, aby się

*) Dokończenie do str. 47 — 7N w № 3 z r. b.

woda nie wygotowała. Wskazane jest użycie odpowiedniej parowniczkii o stałym poziomie. W wypadku, gdy w umowie przewidziano dodatkowe sprawdzanie stałości objętości — należy ugnieść nie jedną a trzy kule i postępować z nimi zupełnie tak samo. Po wyjęciu placków ze skrzyni jeden jak wyżej poddać działaniu kąpieli parowej — drugi pozostawić wraz z płytką przez 27 dni na powietrzu w pracowni, trzeci wraz z płytką zanurzyć na 27 dni w kąpiel wodną zmienianą co 3 dni. Stałość objętości jest zupełna, gdy placki nie pączą się i nie dają pęknięć lub rys radialnych. Pęknięcia ukazujące się na powierzchni płytek (t. zw. „rysy kurczenia“) z powodu niedostatecznego zabezpieczenia od przedkiego wysychania w czasie wiązania cementu, w postaci linii koncentrycznych, spiralnych i prostopadłych, nie przechodzących jednakże nawskroś obrzeża płytek, nie dowodzą rozszerzalności cementu.

3° Stopień zmielenia czyli przemiał cementu portlandzkiego. Odważyć zgruba około 120 g cementu, grudki starannie w palcach rozetrzeć, poczem odważyć ściśle 100 g, resztę odrzucić. Owe 100 g cementu przesiewać w ciągu 15 minut przez sito Nr. 4900, poczem to, co zostało na sicie, czyli pozostałość sita Nr. 4900 dokładnie zważyć, resztę zaś, która przeszła przez sito, ponownie w ciągu 15 min. przesiewać przez sito Nr. 10 000, poczem znów pozostałość sita Nr. 10 000 dokładnie odważyć. Oba przesiewania mogą być wykonane na sicie podwójnem. Wagi pozostałości sit Nr. 4900 i Nr. 10 000 stanowią podwójną cechę przemiału, określają bowiem stopień zmielenia. Sito Nr. 4900 winno mieć 4900 oczek na 1 cm^2 z dokładnością do ± 98 oczek, średnica drutu winna wynosić $0,055\text{ mm}$ z dokładnością do $\pm 0,01$. Sito Nr. 10 000 winno mieć 10 000 oczek na 1 cm^2 z dokładnością ± 200 oczek, średnica drutu wynosi $0,04$ z dokładnością $\pm 0,005$. Sita winny być suche i czyste, poruszane poziomo, najlepiej mechanicznie.

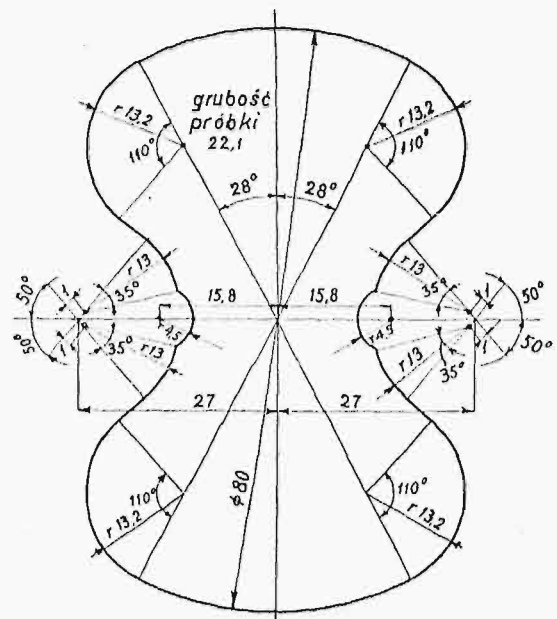
4° Ciężar właściwy cementu portlandzkiego określa się zapomocą przyrządu Le Chatelier'a. Podziałka górna winna być kalibrowana dla temperatury 16°C . Około 70 g cementu wsypać do odważonej miseczki porcelanowej i nagrzewać przy 120°C aż do stałej wagi, poczem umieścić w suszarce z chlorkiem wapnia. Przyrząd Le Chatelier'a, uprzednio nader starannie wymyty, napęlić czystą benzyną nieco ponad podziałkę zerową, a następnie zanurzyć do $\frac{1}{10}$ wysokości w szklanem naczyniu z wodą o temperaturze $14\text{—}18^\circ\text{C}$. Po upływie godziny, nie wyjmując przyrządu z wody, usunąć nadmiar benzyny ponad podziałkę zerową, a następnie zanurzyć do $\frac{1}{10}$ wysokości w szklanem naczyniu z wodą o temperaturze $14\text{—}18^\circ\text{C}$. Po upływie godziny, nie wyjmując przyrządu z wody, usunąć nadmiar benzyny ponad podziałkę zerową zapomocą cienkich precyzyjnych biuły i sypać cement z miseczki, tylko co wyjętej z suszarki, o ile w niej już cement ostygł do $14\text{—}18^\circ$. Sypać małemi dawkami z rogowej łyżeczki przez lejek, bacząc aby cement nie osiadał na ściankach przyrządu, a zwłaszcza aby nie było pęcherzyków powietrza. Czynność tę przerwać w chwili, gdy poziom benzyny wskaże na skali 20 cm , poczem strząsnąć pozostałość z łyżeczki z powrotem do miseczki i zważyć wraz z miseczką jak poprzednio. Różnica wag miseczki z cementem wskaże, ile wsypano cementu łyżeczką. Ta różnica w g, po podzieleniu przez 20, da ciężar właściwy cementu w g/cm^3 .

5° Uwagi ogólne. Temperatura powietrza w pracowni wynosić winna $14\text{—}18^\circ\text{C}$, wilgotność względna nie może przekraczać 70% . Temperatura wody używanej do prób powyższych może się wahać w granicach $14\text{—}18^\circ\text{C}$. Próbę, następującą choćby najmniejszą wątpliwość, należy bezwzględnie powtórzyć. Baczną uwagę należy zwracać na zupełną czystość przyrządów i sit. Wszelkie zanieczyszczenia kurzem, piaskiem lub cementem są zgoła niedopuszczalne.

III. Próby wytrzymałościowe.

Próby wytrzymałościowe przedniego cementu portlandzkiego ustalają:

1° Wytrzymałość czystego cementu. Wewnętrzne ścianki sześciu ósemkowych form mosiężnych (p. rys.) wysmarować czystą wazelina, ułożyć poziomo na grubej płytce szklanej (lub sześciu poszczególnych płytkach), wypełnić właściwym zaczynem cementowym (sposób sporządzenia właściwego zaczynu daje PNB — 202), potrząsać przez kilka minut zlekką płytką dla usunięcia pęcherzyków powietrza, poczem strychulcem zebrać nadmiar zaczynu, wystającego ponad górną

powierzchnię form. W ten sposób wypełnione formy wstawić wraz z płytką (lub płytkami) do płaskiej skrzyni, wyłożonej na ściankach i pokrywie wojłokiem zwilżonym wodą. Płytki z formami winny stać na drewnianych podstawkach, tuż ponad cienką warstwą wody, pokrywającą dno skrzyni, a zmieniana co trzy dni. Po upływie doby, formy wraz z płytkami (lub płytką) wyjąć ze skrzyni, powtórzyć, poczem próbki włożyć do kąpieli wodnej, zmienianej co 3 dni. Po sześciu dniach, próbki wyjąć z wody, zlekką osuszyć ściereczką i na mokro porozrywać pod obciążeniem statycznym. Siła rozrywająca próbkę (w kg), dzielona przez 5, da wytrzymałość próbki czystego cementu R_r w kg/cm^2 (z 1 znakiem dziesiętnym, dokładność: do $0,1\text{ kg/cm}^2$), po dniach siedmiu, dla tej próbki. Średnia z sześciu prób da siedmiodniową wytrzymałość czystego cementu, w kg/cm^2 (z zachowaniem jednego znaku dziesiętnego). Odchylenia od średniej należy ujawniać w orzeczeniu w odsetkach. Odchylenia nie mogą przekraczać $\pm 10\%$, w prze-

ciwnym razie próbę należy powtórzyć na żądanie dostawcy.

2° Wytrzymałość zaprawy cementowej 1:3. Normalna forma żeliwna sześcienna winna dać próbkę o przekroju $F = 50 \text{ cm}^2$ zazwyczaj przeto ma wymiar ścianek wewnętrznych $71 \times 71 \times 71 \text{ mm}$. Wewnętrzne ścianki form wysmarować czystą wazeliną. Odważyć 450 g cementu, w ciągu minuty zmieszać z 1350 g piasku normalnego w misce metalowej, dodać 7 do 9% wody na wagę (zatem 126 do 162 g) i znów w ciągu minuty mieszać ręcznie tyżką metalową w tej samej misce. Mieszankę jednostajnie rozsypać po całej tarczy młynka Steinbrück-Schmelcer a i puścić go w ruch na $2\frac{1}{2}$ minuty, co odpowiadać winno 20 obrotom tarczy. Następnie, biorąc szuflę z tarczy po 900 g, wypełnić dwie formy sześciennie, ustawione wraz z komorami górnymi na swych podstawach, umieścić jedną z nich na ubijaczce i ubijając ciężarem 3 kg, swobodnie co sekundę spadającym z wysokości 50 cm. Pomiedzy 90-tem a 110-tem uderzeniem, z boczego otworku formy winna pociec woda kroplami. Wcześniejsze ukazanie się wody oznacza zbyt wielką jej zawartość w zaprawie, późniejsze — zbyt małą. W ten sposób, po kilku próbach można ustalić właściwą odsetkową ilość wody w zaprawie. Ta właściwa zaprawa należy wypełnić osiemnaście form sześciennych i sześć ósemkowych (żeliwnych) ustawionych wraz z komorami głównymi na swych podstawkach. Formy sześciennie należy niezwłocznie ubijać na ubijaczkach. Każda forma sześcienna wymaga w ciągu $2\frac{1}{2}$ minut 150-ciu uderzeń ciężaru 3 kg, swobodnie spadającego z wysokości 50 cm na ubijak, który oddaje pracę zaprawie. Tak samo należy również niezwłocznie ubijać zaprawę w formach ósemkowych, lecz na ubijaczce lżejszej, w ciągu 2 minut, przy 120-tu uderzeniach ciężaru 2 kg, spadającego swobodnie z wysokości 25 cm na ubijak. Po ubiciu zdjęć komory górne, strychulcem wyrównać powierzchnie górne form obu rodzajów i wraz z podstawkami wstawić wszystkie formy do skrzyń, opisanych w punkcie 1°, tuż ponad powierzchnią wodną. Po upływie doby, wyjąć formy z podstawkami, pootwierać, wyjąć z nich próbki i włożyć do kąpielii wodnej, zmienianej co trzy dni. Po dwóch dniach wyjąć sześć sześcianów, po dniach sześciu sześć sześcianów i sześć ósemkowych, po dniach 27 resztę to jest sześć sześcianów. Próbki wyjęte obcierać ściereczką i na mokrą, pod obciążeniem statycznym — rozrywać ósemkowe, sześciennie — zgniatać. Siła rozrywająca, dzielona przez 5, da wytrzymałość zaprawy 1:3 na rozciąganie w kg/cm^2 (jeden znak dziesiętny), siła zaś zgniatająca, dzielona przez 50, da wytrzymałość zaprawy na ściskanie w kg/cm^2 . Średnia z sześciu prób da wytrzymałość trzydniową, siedmiodniową, lub dwudziestoosmiodniową zaprawy cementowej na rozciąganie lub ściskanie. Odchylenia od średnich należy ujawniać w orzeczeniach. Odchylenia te nie powinny przekraczać 10%, w przeciwnym razie próbę należy powtórzyć na żądanie dostawcy.

Średnie podaje się w kg/cm^2 , z zachowaniem jednego znaku dziesiętnego.

Uwagi ogólne. Temperatura pracowni i wody używanej do prób ma wynosić $14 \div 18^\circ\text{C}$. Wilgotność względna pracowni nie może przekraczać 70%. Próbę następczą choćby najmniejszą w wątpliwości należy bezwzględnie powtórzyć.

IV. Polski piasek normalny, używany do prób cementów portlandzkich.

1. Polski piasek normalny. Do prób cementów portlandzkich należy używać tylko polskiego piasku normalnego, kopalnego czysto kwarcowego, czyniącego zadość wszystkim wymaganiom tej normy. Wszelki inny piasek nie może nosić miana polskiego piasku normalnego.

Polski piasek normalny, dobyt z naturalnego złoża, obmyty z mułku i odpowiednio odsiany winien być dostarczany w opakowaniu plombowanym i używany do prób bez wszelkich domieszek i bez wytrawiania odczynnikami chemicznymi.

2. Próby jakości polskiego piasku normalnego winny być robione w pracowniach odpowiednio uposażonych i celowo prowadzonych. W spornych wypadkach ostateczne orzeczenie należy do Laboratorium Wytrzymałości Tworzyw Politechniki Warszawskiej.

Próba polskiego piasku normalnego ustala: jego skład chemiczny, stopień odsiania, rodzaj ziaren i ciężar właściwy. Liczba prób w stosunku do danej dostawy lub kupna winna być przewidziana w umowie.

3. Cechy chemiczne polskiego piasku normalnego: (sposoby wykonywania prób pod punktem 5):

a. Zawartość krzemionki (SiO_2) nie powinna być niższa od 99%.

b. Łączna zawartość $\text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3$ nie może przekraczać 1%.

c. Zawartość mułku w piasku dostarczonym nie powinna przekraczać 0,1%. (Ta cecha nie określa się w tym wypadku, gdy suma odsetek, wskazanych w powyższych dwóch punktach wynosi 99,9, lub więcej.).

4. Cechy fizyczne polskiego piasku normalnego: (sposoby wykonywania prób pod punktem 5):

d. Stopień odsiania jest normalny, gdy piasek całkowicie przechodzi przez sito Nr. 81 i pozostaje w całości na sicie Nr. 100.

e. Ziarnka piasku, badane pod mikroskopem, winny mieć kształt bryłek owalnych lub gruszkowych o powierzchniach gładkich, zbiegających się w ostre krawędzie lub wierzchołki. Ziarnka mają przeświecać pośrodku.

f. Ciężar właściwy piasku winien być zawarty w granicach od 2,60 do 2,65.

5. Sposoby wykonywania prób chemicznych i fizycznych:

a. Określenie zawartości krzemionki. Cwierć g piasku zmieszać z 5 g sody kalcyonowanej i ogrzewać najpierw słabo następnie dość silnie w tyglu platynowym (objętości ca 25 cm^3), szczelnie przykrytym pokrywką. Tygiel, jeszcze gorący wraz z zawartością i pokrywką wrzucić do parownicy, zawierającej 50 cm^3 wody gorącej, zakwaszonej 15 cm^3 HCl (o ciężarze wł. 1,19). Po dokładnym rozpuszczeniu stopu tygiel wraz z pokrywką wyjąć i opłukać wodą, parownicę zaś z roztworem i tworzącym się osadem krzemionki ogrzewać na łaźni wodnej, aż do zupełnego odparowania cieczy. Następnie parownicę wyjąć z kąpielii wodnej, zwilżyć zawarty w niej osad 6-ma cm^3 HCl (o ciężarze wł. 1,19) i dodać ca 75 cm^3 wody gorącej. Osad odsączyć, przemyć kilkakrotnie wodą aż do zaniku HCl w przesączu. Sączek wilgotny wraz z osadem

włożyć do tygla porcelanowego, uprzednio doprowadzonego do stałej wagi, przykryć pokrywką i ogrzewać na małym płomieniu palnika Bunzera aż do wysuszenia i spalenia sączka. Następnie prażyć na dmuchawce aż do stałej wagi. Przyrost na wadze tygla daje ilość SiO_2 .

b. Przesącz po SiO_2 daje sumę $\text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3$. Przesącz ten utlenić za pomocą $2 \text{ cm}^3 \text{ HNO}_3$ (o ciężarze wł. 1,23) i ogrzewać w zlewce do zagotowania poczem grzejąc na małym płomieniu, zakwalizować roztwór, lejąc po kropli amonjak aż do słabego zapachu i ciągle mieszając. Po wytrąceniu osadu ogrzewać ciecz przez 15 minut. Wytrącony osad przesączyć i przemyć dokładnie 5%-wym gorącym roztworem amonjaku. Wilgotny sączek z osadem spalić i wyprażyć na palniku Bunzera w tyglu porcelanowym, uprzednio doprowadzonym do stałej wagi. Przyrost na wadze tygla daje ową sumę.

c. Około 50 g piasku wysuszyć przy 100° C w naczynku wagowym aż do stałej wagi, poczem wysypać na sączek i przemywać gorącą wodą przez 40 minut. Po przemyciu sączek wraz z piaskiem wysuszyć, starannie piasek z sączka wysypać do tego samego naczynka wagowego, bacząc, aby na sączku nie zostało ziarnka. Piasek w naczynku wysuszyć do stałej wagi. Różnica wag da ilość mułku.

d. Odważyć ściśle 100 g piasku i w sicie Nr. 81 potrząsać tak długo, aż piasek sypać się już przez sito nie będzie. To, co na sicie zostało, odważyć, resztę, która przez sito przeszła potrząsać w sicie Nr. 100 znów tak długo, póki piasek na podłożony papier sypać się nie przestanie. Pozostałość na sicie Nr. 100 zważyć. Przesiew piasku jest normalny, gdy pozostałość na sicie Nr. 81 jest równa zeru, a pozostałość na sicie Nr. 100 wynosi całe sto g. Sito Nr. 81 winno mieć 81 oczek na centymetr kwadrat. (z dokładnością do ± 2 oczek) przy grubości drutu $0,4 \text{ mm}$ ($\pm 0,01$). Sito Nr. 100 winno mieć 100 oczek na cm^2 (z dokładnością do ± 2 oczek). Sita winny być suche i czyste, poruszane poziomo, najlepiej mechanicznie.

e. W polu widzenia zwykłego, a lepiej jeszcze stereoskopowego mikroskopu przy najmniejszym powiększeniu umieścić należy kilkanaście ziarenek piasku. W spornych wypadkach utrwalić obraz na płycie fotograficznej.

f. Ciężar właściwy określa się za pomocą przyrządu Le Chatelier z podziałką górną kalibrowaną dla 16° C . Około 70 g piasku wsypać do odważonej miseczki porcelanowej i nagrzewać przy 100° C aż do stałej wagi, poczem umieścić w suszarce aż do zupełnego ostudzenia. Przyrząd Le Chatelier wymyć starannie, napelnić czystą wodą o temperaturze ca 16° C , usunąć nadmiar ponad podziałką zerową za pomocą cienkich przecików z bibuły i sypać piasek z miseczki, tylko co wyjętej z suszarki, o ile w niej już wystygł do 16° C . Sypać małymi dawkami przez lejek, bacząc, aby ziarnka nie osiadały na ściankach, a zwłaszcza, aby nie było pęcherzyków powietrza. Czynność tę przerwać w chwili, gdy poziom benzyny wskaże na skali 20 cm, poczem strząsnąć pozostałość z łyżeczki, którą sypano piasek, z powrotem do miseczki i zważyć wraz z miseczką, jak poprzednio. Różnica wag dzielona przez 20 da ciężar właściwy piasku.

6. Orzeczenie jakości polskiego piasku normalnego winno mieć układ następujący:

(Nazwa pracowni)

....., dnia 19.... roku.

N:.....

Orzeczenie jakości polskiego piasku normalnego.

Próbka, kg pochodzi (wpisać jej pochodzenie, podać świadectwa uwierzytelniające.....)

Zawartość SiO_2 %. Łączna zawartość $\text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3$ %. Mułku%.

Pozostałość na sicie Nr. 81 wynosi%. Pozostałość na sicie Nr. 100%

Ziarnką piasku (opis z powołaniem się na fotografiją).

Ciężar właściwy%. Uwagi.....

Piasek..... (czyni, lub nie czyni) zadość wymaganiom normy.

(podpis kierownika pracowni).

Sprawozdania z posiedzeń.

PODKOMISJA SMARÓW I OLIWIENIA.

Protokół posiedzenia z dnia 15 czerwca 1926 r.

Obecni pp. inż.: J. Gościcki, K. Groszlik, P. Lignar, J. Liwowski, J. Łabętowicz, St. Nitkowski, B. Nowakowski, K. Trzeciak St. Zarzecki.

Po odczytaniu i przyjęciu protokołu poprzedniego posiedzenia, p. inż. Zarzecki zreferował w ogólnych zarysach projekt norm olejów i smarów opracowany przez Sekcję Olejów Mineralnych i oznajmił, że projekt ten będzie rozslany członkom Podkomisji do zaopiniowania. W dyskusji omawiano głównie sprawę klasyfikacji benzyn do napędów silników lotniczych i samochodowych. Przedstawiciel Dep. V Ministerstwa Spraw Wojskowych obiecał przeprowadzenie przez Ministerstwo prób benzyn używanych w automobiliźmie. Wyniki tych prób zostaną uwzględnione w projekcie norm przy klasyfikacji benzyn.

KOMISJA SKÓR I WYROBÓW SKÓRZANYCH.

Protokół 18-go posiedzenia z dnia 10 czerwca ub. r.

Porządek obrad obejmował sprawy następujące:

1. Sprawozdanie z przeprowadzonych prac.
2. Korekta norm wydrukowanych w „Przeglądzie Technicznym”.
3. Zaprojektowanie dalszych prac.
4. Przerwanie pracy Komisji.
5. Wolne wnioski.

Obecni: płk. inż. Nowicki St. (Dep. X. M. S. Wojsk.) przewodniczący Komisji, Dr. Hildt Wł. (Politechn. Warsz.), Dr. Mozdzeński Leon (Zw. Przem. Garbarskich), inż. Lowy Ign. (M. S. Wojsk. Dep. VII) Dyr. Żelechowski A. (Zw. Przem. Garb.).

1. Na osiemnastu posiedzeniach opracowano i po przedstawienu na plenum Komitetu Normalizacyjnego, oddano do druku w „Przeglądzie Technicznym” następujące normy:

C — 901 Skóra podszwowa; C — 902 Skóra brandzłowa; C — 903 Skóra blankowa; C — 904 Skóra juchłowa; C — 905 Skóra surowcowa; C — 906 Skóra na futrówki; C — 907 Skóra pergaminiowa; C — 908 Skóra chromowa; C — 909 Skóra na kozuchy; C — 921 Metody badania skór; C — 925 Zasady postępowania techn. przy odbiorze skór.

Normy powyższe zatwierdzi Komitet Normalizacyjny na sesji jesiennej.

2. Skorygowano wydrukowane w „Przeglądzie Technicznym” normy C — 904, C — 907, C — 908, C — 909.

3. Zaprojektowano do dalszej pracy projekty norm następujących:

a) tuszców używanych do skór,

b) skór rymarsko-siodlarskich.

Opracowanie norm „kontroli fabrykacji garbarń” i „sposobu fabrykacji skór” zaniechano, wychodząc z założenia, że skoro istnieją normy dla poszczególnych skór z określeniem warunków technicznych, jakim skóry winny odpowiadać, wzniankowane normy kontroli i sposobu fabrykacji są zbyt czyste.

4. Posiedzenia Komisji Skór i Wyrobów Skórzanych zostają zawieszane aż do czasu zebrania odpowiedniego materiału do obrad.

5. Członkowie Komisji są proszeni o opracowanie i przedstawienie Przewodniczącemu Komisji materiału kwalifikującego się do normalizacji.